

ҚОНУНИ

ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи аудити дохилӣ дар баҳши давлатӣ

Қонуни мазкур маҷмӯи муносибатҳои марбут ба муқаррар намудани принципҳо, асосҳои ташаккул, банақшагирӣ, гуза ронидан ва ҳисоботи аудити дохилиро дар баҳши давлатӣ танзим менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд:

- аудити дохилӣ - фаъолияти мустақил ва объективӣ оид ба гузаронидани санҷиш, баҳодихӣ ва машваратдиҳии низомҳои идоракунии ва дигар низомҳо, ки бо мақсади мусоидат намудан ба фаъолияти қонунӣ, самаранок ва натиҷабахши ташкилотҳои баҳши давлатӣ анҷом дода мешавад;
- аудитори дохилӣ - хизматчиҳои давлатӣ, ки аудити дохилиро тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузаронад;
- супориши аудитӣ - супориши муайян барои гузаронидани таҳқиқоти аудитӣ, ки аз амали санҷишӣ ва ё машваратӣ иборат мебошад;
- мақсадҳои супориши аудитӣ - таъмини хулосаи объективӣ ва мустақил оид ба фаъолият ва натиҷаҳои чараён, низом ё ҷузъиёти дигаре, ки аудит онҳоро фаро гирифтааст;
- намудҳои супориши аудитӣ - аудити низом, аудити мувофиқа т ба қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, аудити молиявӣ, аудити фаъолият ва аудити технологияи иттилоотӣ;
- ёриҳои машваратӣ - пешниҳоди тавсияҳо, хулосаҳо, изҳори ақидаҳо, омӯзиш ва дигар тавзеҳот, ки барои инкишофи чараёни идоракунии ва назорати таваккал дар ташкилотҳои баҳши давлатӣ, таъин гардидаанд.

Моддаи 2. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи аудити дохилӣ дар баҳши давлатӣ

Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи аудити дохилӣ дар баҳши давлатӣ ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санаҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Доираи амал ва мақсадҳои Қонуни мазкур

1. Қонуни мазкур амали аудити дохилиро дар баҳши давлатӣ ва ташкилотҳое, ки аз ҳисоби Бюжети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон маблағгузорӣ мешаванд (минбаъд - ташкилотҳои баҳши давлатӣ), муқаррар менамояд.

2. Мақсадҳои Қонуни мазкур инҳо мебошанд:

- муайян намудани принципҳои аудити дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ;
- муқаррар намудани механизми таъбиқи аудити дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ.

Моддаи 4. Принципҳо ва меъёрҳои аудити дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ

Фаъолияти аудити дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ мувофиқи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, меъёрҳои эътирофшудаи аудити дохилӣ, талаботи Кодекси одоби касбии аудиторҳо бо риояи принципҳои мустақилияту бепаразӣ, салоҳиятнокии ва зарурии касбият, бовиҷдонӣ, масъулиятокии ва махфият анҷом дода мешавад.

Моддаи 5. Таъиноти асосии аудити дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ

Аудити дохилӣ ба тақсимкунандаҳои асосӣ, тақсимкунандаҳо ва маблағгирандагони давлатӣ дар иҷрои самаранок ва натиҷабарандаи вазифаҳои худ таъини қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳҳои зерин мусоидат мекунад:

- 1) Ошкор намудан ва баҳодихии таваккал дар ташкилотҳои бахши давлатӣ;
- 2) Баҳодихии мувофиқат ва самаранокии низоми идоракунии молия ва назорат аз нуқтаи назари:
 - ҳаммонандкунӣ, баҳодихӣ ва идоракунии таваккал аз ҷониби роҳбарияти ташкилотҳои бахши давлатӣ;
 - риоя намудани қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, иҷрои ӯҳдадориҳои шартномавӣ ва ғайришартномавӣ;
 - боэътимод ва ҳамаҷарафа будани иттилооти дорои аҳамияти иҷтимоӣ;
 - судмандӣ, самаранокӣ ва сарфаборӣ;
 - таъмини амнияти дороиҳо ва ҳуҷҷатҳо;
 - иҷрои вазифаҳо ва ноил шудан ба мақсадҳо.
- 3) Таҳияи намудани тавсияҳо оид ба такмили фаъолияти ташкилотҳои бахши давлатӣ, инчунин анҷом додани мушоҳидаи иҷрои мувофиқ.

БОБИ 2. АУДИТОРҲОИ ДОХИЛИИ ТАШКИЛОТҲОИ БАХШИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 6. Талабот оид ба таъин намудани аудитори дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ

1. Ба вазифаи аудитори дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дорои таҳсилоти олиии иқтисодӣ ё ҳуқуқшиносӣ, на камтар аз се сол аз рӯи ихтисосаш собиқаи корӣ дошта, инчунин ҷавобгӯи дигар талаботи таҳассусии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, таъин карда мешавад.

2. Мансаби холии аудитори дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ишғол карда мешавад.

Моддаи 7. Ҳуқуқ ва ўҳдадориҳои аудитори дохилии ташкилотҳои бахши давлатӣ

1. Аудитори дохилии ташкилотҳои бахши давлатӣ чунин ҳуқуқҳо дорад:

- гирифтани ва санҷидани ҳамаи ҳуҷҷатҳои зарурӣ ва иттилоот, инчунин аз шахсони мансабдори тақсимкунандагони асосӣ, тақсимкунандаҳо ва маблағгирандагони давлатӣ талаб кардани тавзеҳоти барои гузаронидани аудити дохилӣ зарур;
- гузаронидани санҷиши сохтор ва тарафҳои бо ташкилоти бахши давлатӣ алоқаҳои берунадошта, ки маблағҳои давлатиро истифода ё ихтиёрдорӣ мекунад;
- изҳори мулоҳизаи мустақил оид ба фаъолият ва самаранокии идоракунии молиявӣ ва низоми назорати дохилӣ;
- дар ҳолати пешниҳод накардани ҳуҷҷатҳои зарурӣ ва дигар иттилооти муҳиме, ки ба ташаққули мавқеи воқеии аудитор таъсир мерасонад, аз гузаронидани санҷиш ва ё изҳори мулоҳизаи худ дар маърузаи худдорӣ намояд;
- амалӣ намудани ҳуқуқҳои дигаре, ки дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд.

2. Ҳангоми гузаронидани аудит, аудитори дохилии ташкилотҳои бахши давлатӣ ўҳдадор аст, ки муқаррароти қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, меъёрҳои эътирофшудаи аудити дохилӣ ва талаботи Кодекси одоби касбии аудиторҳоро риоя намояд.

3. Аз ҷониби аудитори дохилӣ истифода гардидани ҳуқуқи худ бо мақсади расонидани зарар ба шахси дигар, инчунин суиистифода аз ин ҳуқуқҳо дар фаъолияти аудиторӣ манъ аст.

4. Дар амалҳои худ аудитори дохилӣ бояд мустақил, бегараз, босалоҳият ва бовиҷдон бошад.

5. Аудиторҳои дохилӣ вазифадоранд аз паҳннамоии иттилооти дар раванди фаъолияти касбӣ ба онҳо дастрасшуда, ба истиснои ҳолатҳое, ки қонун иҷозат медиҳад, худдорӣ намоянд.

БОБИ 3. САЛОҲИЯТИ МАҚОМОТИ ВАКОЛАТДОРИ ДАВЛАТӢ ДАР БАХШИ АУДИТИ ДОХИЛӢ

Моддаи 8. Мақомоти ваколатдори давлатӣ дар бахши аудити дохилӣ

1. Мақомоти ваколатдори давлатӣ дар бахши аудити дохилӣ Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Бо мақсади дар сатҳи зарурии касбӣ амалӣ намудани аудити дохилӣ мақомоти ваколатдори давлатӣ салоҳиятҳои зеринро дорад:

- сиёсати назорати молиявии дохилӣ ва аудити дохилиро дар ташкилотҳои бахши давлатӣ дар асоси меъёрҳои эътирофшудаи байнамилалии аудити дохилӣ ва қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва татбиқ менамояд;
- ба рои гузаронидани аудит, мушоҳидаи идоракунии молиявӣ ва назорат фармон интишор мекунад, ки иҷрои он аз ҷониби ҳамаи ташкилотҳои бахши давлатӣ, ҳатмӣ мебошад;
- ҳар сол таҳқиқоти таҳлили фаъолияти ҳамаи воҳидҳои сохтори аудити дохилии ташкилотҳои бахши давлатиро анҷом медиҳад;
- ёри машваратиро барои ҳамаи воҳидҳои сохтори аудити дохилии ташкилотҳои бахши давлатӣ, вобаста ба дархосташон таъмин менамояд;

- ҳамоҳангсозии фаъолиятро оид ба омӯзонидан, додани сертификат, тақмили ихтисос ва бозомӯзии аудиторҳои дохилӣ дар ташкилотҳои баҳши давлатӣ анҷом медиҳад;
- тартиб ва усулҳои ташкили санҷиши таҳассусӣ оид ба гирифтани сертификати "Аудитори дохилӣ дар баҳши давлатӣ"-ро муқаррар менамояд;
- маҳзани маълумоти воҳидҳои сохтории аудити дохилии ташкилотҳои баҳши давлатӣ ва фехристи аудиторонро, ки бомуваффақият аз санҷиши таҳассусии аудиторҳои дохилӣ дар баҳши давлатӣ гузаштаанд, пеш мебарад;
- ваколатҳои дигареро, ки хилофи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон намебошанд, анҷом медиҳад.

2. Роҳбарони ташкилотҳои баҳши давлатӣ ўҳдадоранд, ки дастрасии аудиторони дохилии мақомоти ваколатдори давлатиро ба ҳамаи ҳуҷҷатҳо ва иттилооте, ки барои гузаронидани аудит, мушоҳидаи идоракунии молиявӣ ва назорат заруранд, таъмин намоянд.

Моддаи 9. Гузориши таҳлилий дар соҳаи аудити дохилии ташкилотҳои баҳши давлатӣ

1. Ҳамаи воҳидҳои сохтории аудити дохилии ташкилотҳои баҳши давлатӣ ҳар сол, на дертар аз 1 апрел ба мақомоти ваколатдори давлатӣ оид ба иҷрои нақшаи аудити соли гузашта гузориши таҳлиро пешниҳод мекунанд, ки он бояд иттилооти зеринро дар бар гирад:

- супориши аудити иҷрошуда, ҳолатҳое, ки дар онҳо маҳдудкунии доираи супориши аудити ҷой доштаанд ва сабабҳои эҳтимолии иҷро нашудани нақша;
- ҳулосаҳои асосӣ нисбат ба амали низоми идоракунии молиявӣ ва назорати баҳши давлатӣ ва тавсияҳо оид ба тақмил додани фаъолияти он;
- ҳолатҳои имконпазири вайрон намудани қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- пешниҳодҳо оид ба рушди аудити дохилӣ.

2. Гузориши таҳлилии солона бояд аз ҷониби роҳбари аввали ташкилоти баҳши давлатӣ тасдиқ карда шавад.

3. Мақомоти ваколатдори давлатӣ ҳар сол, на дертар аз 1 май фаъолияти ҳамаи воҳидҳои сохтории аудити дохилро барои соли гузашта ҷамъбаст намуда, ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон гузориши таҳлилий пешниҳод мекунанд.

БОБИ 4. МАСЪУЛИЯТИ РОҲБАРИ АВВАЛИ ТАШКИЛОТИ БАҲШИ ДАВЛАТӢ ДАР СОҲАИ АУДИТИ ДОХИЛӢ

Моддаи 10. Масъулияти роҳбари аввали ташкилоти баҳши давлатӣ дар соҳаи аудити дохилӣ

Роҳбари аввали ташкилоти баҳши давлатӣ, ки воҳиди сохтории аудити дохилӣ дорад, барои ҷорӣ кардан ва таъмини фаъолияти комилан мувофиқи аудити дохилӣ мутобики меъёрҳое, ки дар Қонуни мазкур муқаррар карда шудаанд, масъул аст, аз ҷумла барои:

- тасдиқи нақшаи солона ва дарозмуддати санҷиш, инчунин нақшаи тақмили ихтисоси кормандони воҳиди сохтории аудити дохилӣ;
- тасдиқи нақшаи амалиёти ҷорӣ оид ба иҷрои зарурӣ ва саривақтии тавсияҳои дар маърузаи аудит пешниҳодгардида;
- қабули қарор оид ба иҷрои ҳатмӣ ва саривақтии тавсияҳои пешниҳоднамудаи аудиторон;

- баррасии хулосаи таҳлилии солона оид ба гузаронидани аудити дохилӣ;
- пешниҳод намудани иттилоот ба мақомоти дахлдор оид ба қонунвайронкуниҳои ошкоршуда;
- таъмин на муда ни за ҷираҳои дахлдори моддию техникӣ ва молиявӣ барои татбиқи нақшаи солона ва дарозмуддати аудит.

Моддаи 11. Вазифаҳои роҳбари аввали ташкилоти бахши давлатие, ки воҳиди сохтори аудити дохилӣ надорад

1. Роҳбари аввали ташкилоти бахши давлатӣ, ки воҳиди сохтории аудити дохилӣ надорад, барои андешидани тадбирҳои зарурӣ оид ба гузаронидани аудит аз тарафи мақомоти ваколатдори давлатӣ масъул мебошад.
2. Корманди ваколатдори мақомоти ваколатдори давлатӣ ҳангоми гузаронидани аудит амалҳои худро бо роҳбари ин ташкилот мувофиқа мекунад.
3. Роҳбари ташкилоти бахши давлатие, ки воҳиди сохтории аудити дохилӣ надорад, барои амалҳои зерин масъул аст:
 - мусоидат намудан дар фароҳам овардани шароити зарурӣ барои гузаронидани аудити дохилӣ;
 - ба кормандони ваколатдори мақомоти ваколатдори давлатӣ пешниҳод намудани иттилооти дархостшудае, ки барои гузаронидани аудит зарур аст;
 - иштирок намудан дар арзёбии таваккалҳо;
 - тасдиқ намудани нақшаҳои амалиётӣ ва қабул намудани қарорҳои дахлдор оид ба иҷрои зарурӣ ва саривақтии тавсияҳои, ки дар ҳисоботи аудиторӣ пешниҳод шудаанд.

БОБИ 5. ТАЪСИС ВА ҶАЪОЛИЯТИ АУДИТИ ДОХИЛӢ ДАР ТАШКИЛОТҲОИ БАХШИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 12. Ҳатмӣ будани таъсиси воҳиди сохтории аудити дохилӣ дар ташкилотҳои бахши давлатӣ

1. Ташкилотҳои бахши давлатие, ки бояд воҳиди сохтории аудити дохилӣ дошта бошанд, мувофиқи меъёрҳои зерин муайян карда мешаванд:
 - ҳаҷми маблағгузорӣ аз буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз якуним миллион нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд бошад;
 - шумораи миёнаи кормандонашон дар соли тақвими зиёда аз 800 (ҳаштсад) нафар бошад.
2. Дар ташкилотҳои бахши давлатие, ки воҳиди сохтории аудити дохилӣ надоранд, аудити дохилӣ тибқи тартиби муқарраргардида аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ гузаронида мешавад.
3. Аудитори дохилӣ дар мақомоти маҳаллии молия ҷаъолияти худро тибқи дастурҳои методии мақомоти ваколатдори давлатӣ анҷом медиҳад.

Моддаи 13. Доираи амали аудити дохилӣ

1. Доираи амали аудити дохилӣ барои ҳар як ташкилоти бахши давлатӣ нисбати дигар ташкилот ва сохторҳои (барномаҳо ва лоиҳаҳо) маҳдуд карда мешавад, ки захираҳои онҳо аз

ҷониби ташкилотҳои дахлдори баҳши давлатӣ ё ташкилотҳои дигар назорат карда мешавад ва худашон дорои воҳиди сохтории аудити дохилӣ буда, аз Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон маблағгузорӣ мешаванд.

2. Дар ташкилотҳои баҳши давлатие, ки дар тобеияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошанд ва пурра аз ҷониби онҳо маблағгузорӣ мегарданд, аудити дохилӣ аз ҷониби аудиторони дохилии мақомоти маҳаллии молия анҷом дода мешавад.

3. Ба тақсимкунандагони асосии маблағҳои бюҷетӣ зарур аст, ки ҳангоми банақшагирии ҷаъолияти воҳидҳои сохтории аудити дохилӣ риояи тобеияти байни ташкилотҳои гуногуни баҳши давлатиро ба инобат гиранд ва ба тақроршавии функцияҳои назоратии онҳо бо мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ роҳ надиҳанд.

4. Санҷишҳои сохтор ва тарафҳои беруна нисбат ба ташкилоти баҳши давлатӣ, ки маблағҳои давлатиро мегирад, ё ихтиёрдорӣ мекунад, аз рӯи зарурат, баъди тасдиқи сардори воҳиди сохтории аудити дохилӣ ва роҳбари ташкилоти баҳши давлатӣ, инчунин дар асоси мувофиқа бо роҳбарияти ин сохтор ва тарафҳо, гузаронида мешаванд.

5. Сохтор ва тарафҳое, ки дар қисми 4 моддаи мазкур пешбинӣ шудаанд, бояд ба ҷаъолияти ташкилоти баҳши давлатӣ алоқаманд бошанд ё ба сифати тақсимкунандаи асосии маблағҳои давлатӣ баромад намоянд ё тақсимкунандаи маблағҳои барномаҳои байналмилалӣ ва фондҳое бошанд, ки дар доираи кӯмаки расмӣ расонида мешаванд.

Моддаи 14. Воҳиди сохтории аудити дохилӣ

1. Воҳиди сохтории аудити дохилӣ ба роҳбари ташкилоти баҳши давлатӣ ҳисоботдиҳанда ва нисбат ба дигар сохторҳои тобеи тақсимкунандаи асосии маблағҳои давлатӣ дар банақшагирии кори худ, иҷрои аудити дохилӣ ва таҳияи гузоришҳои аудиторӣ мустақил мебошад.

2. Воҳиди сохтории аудити дохилӣ оид ба ташкил ва дастгирии низоми назорати дохилии ташкилотҳои баҳши давлатӣ ёрии машваратӣ расонида, нақшаҳои солона ва дарозмуддати ҷаъолияти худро бо назардошти нақшаи таълими касбии аудиторҳои дохилӣ таҳия менамояд.

Моддаи 15. Ҷаъадориҳои асосии воҳиди сохтории аудити дохилӣ

Воҳиди сохтории аудити дохилӣ чунин ҷаъадориҳо дорад:

- дар асоси баҳодиҳии таваккал нақшаҳои солона ва дарозмуддати гузаронидани аудити дохилро омода мекунад;

- оид ба мушоҳидаи иҷрои нақшаи солона ба роҳбари ташкилоти баҳши давлатӣ ҳар семоҳа ҳисобот пешниҳод мекунад;

- оид ба кори иҷрогардида ҳар сол ба роҳбари ташкилоти баҳши давлатӣ ҳисобот пешниҳод менамояд;

- баҳодиҳии самаранокии низоми назорати дохилӣ ва мувофиқати онро бо мақсадҳои ташкилоти баҳши давлатӣ анҷом медиҳад;

- баҳодиҳии воқеият ва дурустии иттилооти муҳими иҷтимоиро анҷом медиҳад;

- ба мувофиқати ҷаъолияти сохторҳои таркибии ташкилоти баҳши давлатӣ бо муқаррароти қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон баҳо медиҳад;

- самаранокии фаъолияти ташкилоти бахши давлатиро оид ба истифодаи маблаъҳо, басадагии назорати истифодабарии онҳо ва роҳ надодан ба талафот баҳо медиҳад;
- пешниҳоди гузоришро оид ба натиҷаҳои аудит таъмин менамояд;
- тавсияҳои заруриро барои беҳтар на мудани фаъолияти ташкилоти бахши давлатӣ ва сохторҳои дохилихоҷагии он пешниҳод менамояд;
- кори аудиторҳои дохилии ташкилотҳои тобеъро ҳамоҳанг месозад ва ба онҳо ёрии методӣ ва машваратӣ мерасонад;
- паҳн наҷрдани иттилоотро, ки ба сирри давлатӣ ё ба дигар сирри бо Қонун ҳифзшаванда тааллуқ дорад, таъмин менамояд;
- дигар ўҳдадорихоеро, ки аз санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бармеоянд, иҷро менамояд.

Моддаи 16. Ваколатҳои сардори воҳиди сохтории аудити дохилӣ

Сардори воҳиди сохтории аудити дохилӣ чунин ваколатҳо дорад:

- нақшаи солона ва дарозмуддати аудитро омода менамояд;
- кори воҳиди сохтории аудити дохилиро барои иҷрои вазифаҳои ба зиммаи он гузошташуда ташкил менамояд;
- мувофиқи меъёрҳо ва методологияи аудити дохилӣ расмиёти аудити дохилиро муайян мекунад;
- мушоҳидаи сифати аудити дохилиро таъмин менамояд;
- ба роҳбари ташкилоти бахши давлатӣ оид ба фаъолияти яқсола, аз ҷумла баҳодихӣ ба низоми назорати дохилӣ ҳисобот пешниҳод мекунад;
- оид ба ҳама гуна омилҳои ошкоршудаи фаъолияти ғайриқонунӣ ба роҳбари ташкилоти бахши давлатӣ иттилоот пешниҳод мекунад;
- барои иҷрои ҳар як супориши аудитӣ мақсад, доира, давомнокӣ, техника ва захираҳои аудитиро муайян мекунад;
- ба роҳбари ташкилоти бахши давлатӣ барои таъин намудани коршиноси таҳсилот ва малакаи махсус доштаре барои гузаронидани аудити дохилӣ пешниҳод менамояд;
- оид ба ҳамаи масъалаҳои аудит ба роҳбари ташкилоти бахши давлатӣ гузориш пешниҳод менамояд;
- ваколатҳои дигари бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишударо иҷро менамояд.

Моддаи 17. Методологияи аудити дохилӣ

Ҳангоми гузаронидани санҷиши аудитӣ кормандони воҳиди сохтории аудити дохилӣ шахси масъулро, ки фаъолияти онро мавриди санҷиш қарор додаанд, хабардор менамоянд ва ба ӯ имконияти муҳокимаи яққояро дар вақти зерин муҳайё менамоянд:

- то оғози фаъолияти аудитории дахлдор - дар бораи мақсад ва доираи супориши банақшагирифтаи аудитӣ;
- баъди анҷоми аудит - хулоса ва тавсияҳои пешниҳодшуда ва дар мавриди муносиб додани шарҳу эзоҳ.

Моддаи 18. Барҳӯрди манфиатҳо

1. Аудитори дохилӣ набояд ба бархӯрди манфиатҳо роҳ диҳад. Ба корманди воҳиди сохтории аудити дохилӣ гузаронидани аудит дар ҳолатҳои зерин манъ аст:

- агар дар он қисми объекте, ки аудит гузаронида мешавад, манфиатҳои шахсӣ ва ё амволии ӯ ҳақиқатан бошанд;

- дар давраи гузаронидани аудит дувоздаҳ моҳи охир дар қисми объекте, ки аудити дохилӣ гузаронида мешавад, ба сифати корманд ё корфармо фаъолият карда бошад;

- дар ҳолати мавҷудияти дигар ҳолатҳои, ки ба воқеъ ва ҳолис будани аудитори дохилӣ, ки аз меъёрҳои эътирофнамудаи аудити дохилӣ бармеоянд, таъсир расонад.

2. Дар ҳолати ба вучуд омадани бархӯрди манфиатҳо корманди воҳиди сохтории аудити дохилӣ бояд роҳбари ташкилоти бахши давлатиро огоҳ намояд ё дар ҳолати ба бархӯрди манфиатҳо ҳамроҳ будани роҳбари ин ташкилот аз ин хусус роҳбари тақсимкунандаи асосии маблағҳои буҷетиро хабардор намояд.

Моддаи 19. Махфияти фаъолияти аудитори дохилӣ

1. Аудиторҳои дохилӣ бояд талаботи паҳн накардани иттилоотро, ки ба онҳо ҳангоми иҷрои ӯҳдадориҳои дастрас шудааст, ғайр аз ҳолатҳои, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, риоя намоянд.

2. Тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон маводи санҷиши ҳазинадорӣ махфӣ мебошад. Ба дигар шахс додани ҳуҷжатҳои дахлдор танҳо бо иҷозати хаттии роҳбари ташкилоти бахши давлатӣ, гирифтаи он бошад тибқи қонунгузориҳои мурофиавии Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Моддаи 20. Мустақилияти аудити дохилӣ дар бахши давлатӣ

Сардори воҳиди сохтории аудити дохилӣ ва ҳамаи аудиторон ба истиснои воҳиди сохтории аудити дохилии мақомоти ваколатдори давлатӣ набояд:

- дорои ваколатҳои иҷроия ё идоракунӣ, вазифаҳои ӯҳдадориҳои бошанд ба ғайр аз онҳое, ки ба идоракунии вазифаҳои аудити дохилӣ марбутанд;

- набояд дар фаъолияти ҳаррӯзаи ташкилоти бахши давлатӣ иштирок намоянд.

Моддаи 21. Гузориши аудитӣ

1. Гузориши аудитӣ - ҳуҷжати расмӣи аудити дохилӣ мебошад, ки аз иттилоот оид ба доираи фарогирии ва мақсадҳои супориши аудитӣ иборат буда, аз ҷумла ҳуҷҷатҳои воқеъ ва пешниҳодҳои аудиторро дар бар мегирад.

2. Баъди анҷом додани санҷиш аудитори дохилӣ ё роҳбари гурӯҳи аудиторони дохилӣ ӯҳдадор аст дар давоми даҳ рӯз ду нусхаи гузориши хаттиро тайёр намояд, ки як нусхаи он ба роҳбари ташкилоти бахши давлатии санҷидашуда супорида мешавад ва нусхаи дигараш, дар воҳиди сохтории аудити дохилӣ нигоҳ дошта мешавад.

3. Шакл, мазмун ва тартиби пешниҳод намудани гузориши аудитӣ дар дастурҳои методии мақомоти ваколатдори давлатӣ муайян карда мешавад.

Моддаи 22. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки муқаррароти Қонуни мазкурро риоя намекунад, тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 23. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе

21 июли соли 2010 № 631

ҚАРОРИ
МАҶЛИСИ НАМОЯНДАҒОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон
"Дар бораи аудити дохилӣ дар бахши давлатӣ"

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи аудити дохилӣ дар бахши давлатӣ" қабул карда
шавад.

Раиси

Маҷлиси намояндагони

Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ш. Зухуров

ш. Душанбе, 16 июни соли 2010, № 122

ҚАРОРИ
МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи аудити
дохилӣ дар бахши давлатӣ"

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистонро
"Дар бораи аудити дохилӣ дар бахши давлатӣ" баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи аудити дохилӣ дар баҳши давлатӣ" ҷонибдорӣ
карда шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии

Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

М.Убайдуллоев

ш. Душанбе, 8 июли соли 2010 № 61